

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยทำนายภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรก

ผู้เขียน นางสาวอักษรานัฐ ภักดีสมัย

ปริญญา พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การผดุงครรภ์)

คณะกรรมการที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. พรณพิไล ศรีอาภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
รองศาสตราจารย์ ดร. ปิยะนุช ชูโต อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

บทคัดย่อ

ภาวะซึมเศร้าหลังคลอดส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของมารดาและทารก ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยเฉพาะในมารดาครั้งแรกที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการเป็นมารดามาก่อน การวิจัยเชิงทำนายครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายระหว่างทัศนคติการเป็นมารดา ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรก กลุ่มตัวอย่าง คือ มารดาหลังคลอดครั้งแรกที่มาใช้บริการตรวจหลังคลอด 6 สัปดาห์ ณ หน่วยวางแผนครอบครัว โรงพยาบาลร้อยเอ็ด และโรงพยาบาลมหาสารคาม ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึงกันยายน พ.ศ. 2558 จำนวน 120 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบประเมินทัศนคติการเป็นมารดา (Sokol et al, 2014) ที่แปลเป็นภาษาไทยโดยคณะผู้วิจัย แบบประเมินความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง (Rosenberg, 1965) แปลเป็นภาษาไทยโดยสุพรรณิ สุ่มเล็ก (2538) และดัดแปลงโดยจิราวรรณ นิรมิตเกษ (2551) แบบประเมินการสนับสนุนทางสังคมของนลินี สิทธิบุญมา วรรณิการ์ กันชะรักษา และบังอร สุภวิทิตพัฒนา (2557) ที่สร้างจากกรอบแนวคิดของเฮาส์ (House, 1981) แบบประเมินภาวะซึมเศร้าหลังคลอด (Cox et al., 1987) ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยโดย ปิตานพวงศ์, เลียบสื่อตระกูล และวิทยานนท์ (Pitanupong, Liavsuetrakul, & Vittayanont, 2007) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรกมีภาวะซึมเศร้าหลังคลอด คิดเป็นร้อยละ 64.17 โดยมีคะแนนเฉลี่ย 9.06 (S.D. = 5.26)

2. ทักษะการเป็นมารดามีความสัมพันธ์ระดับสูงกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .61, p < .01$) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์ทางลบระดับปานกลางกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.48, p < .01$) และการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -.24, p < .01$)

3. ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และทักษะการเป็นมารดา สามารถทำนายการเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในผู้ที่เป็นมารดาครั้งแรกร้อยละ 53.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาแนวทางปฏิบัติทางการพยาบาล เพื่อป้องกันการเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอดในมารดาครั้งแรกต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title Factors Predicting Postpartum Depression Among First-time Mothers

Author Ms. Auksaranut Pukdeesamai

Degree Master of Nursing Science (Midwifery)

Advisory Committee Assoc. Prof. Dr. Punpilai Sriarporn Advisor
Assoc. Prof. Dr. Piyunut Xuto Co-advisor

ABSTRACT

Postpartum depression affects both the physical and psychological health of mother and infant. Especially in the first-time mothers who had no experience of being a mother. The purpose of this predictive correlational research study was to explore the relationships and predictors influencing between maternal attitude, self esteem, social support and postpartum depression among first-time mothers. The subject were 120 purposively selected first-time postpartum mothers, who had a postpartum appointment at the Family Planning Clinic of Roi-et Hospital and Mahasarakham Hospital during June 2558 to September 2558. The instruments used for data collection were the questionnaires including: Demographic Data Recording Form; Attitudes Toward Motherhood Scale (Sockol et al, 2014) translated into Thai by researchers; The Self - Esteem Scale (Rosenberg, 1965) translated into Thai by Supanee Sumlek (1995) and modified by Jirawan Niramitpas (1998); Social support Questionnaire developed by Naline Sittiboonma, Kannika Kantaruksa, Bungorn Supavititpatana (2014) based on the social support concept by House (1981); and The Edinburgh Depression Scales (Cox et al., 1987)), which was translated into Thai language by Pitanupong, Liavsuetrakul, and Vittayanont (2006). Data were analyzed by using the Pearson product-moment correlation and stepwise multiple regression.

Results of the study revealed that:

1. Postpartum depression in first-time mothers had 64.17 percent and mean score was 9.06 (S.D. = 5.26)

2. Maternal attitude has a high correlation with postpartum depression in first-time mothers statistically significant. ($r = .61, p < .01$), self esteem is a negative correlation with moderate postpartum depression in first-time mothers statistically significant ($r = -.48, p < .01$) and social support is negatively correlated with lower levels of postpartum depression in first-time mothers statistically significant ($r = -.24, p < .01$)

3. Self esteem, social support and maternal attitude explained 53.10 % of the variance of postpartum depression in first-time mothers score.

Results from this study could be used as fundamental knowledge for developing nursing guideline for preventing postpartum depression in first-time mothers.